గొప్పవారితో గుసగుసలు-2. చక్రవర్తులు:

రావణాసురుడు

కీ॥ శే॥ వారణాసి శ్రీనివాసరావు

[లంకాద్వీపంలో పిడురతలగల శిఖరాన్నున్న తమాలవృక్షావృతమైన ఒకే మెల్లామీద గూర్చుని ధ్యాని స్తూన్న నన్నొక గొప్ప వ్యక్తి సమీపిస్తుంది. ఇదేమిరా అని ఆశ్చర్యంతో—]

నేను: ఎవరయ్యా, తమరు? నేను రాక్షస చక్రవర్తులైన రావణబ్రహ్మ నుపాసిస్తే తమరు ఏంచేసారు?

వ్యక్తి: నీ వనుకున్న రావణు డెట్లా వుంటాడేం?

నే: అదేమిటండీ, యెరగన ట్లడుగుతారు! వారికి పత్తలలు, కోరలు, ఇరవై చేతులూ వుండాలి. మాంచి తేజోవంతులై యుండాలి.

వ్య: తల్లూ, కోరలూ, చేతులూ రఘురాము ణ్ణిరికేసింతర్వా తెట్లాగుంటాయ్! ఇక తేజస్సన్నావ్—అంటే యేమిటి?

నే: ఎర్రగావుం......

వ్య: (చిరునవ్వు నవ్వుతూ) ఎరుపులో గాని తేజ స్సుండదా? మా రంగులో తేజస్సు లేదా?

నే: (ఆశ్చర్యంతో) చిత్తం: తమది నిగనిగలాడే నలుపు, ఎర్రటి కండ్లు, తెల్లటి పండ్లు—ఆ-తమరే కాదుకదా!

రావణ: కాకేం, మేమే.

నే: (నమస్కరిస్తూ) అపరాధం, క్షమించాలి. రంగు నలుపైనా తమ మొగంలో బ్రహ్మతేజ ఉట్టిపడుతూందే?

రా: ఎందు కుండదూ? మేం బ్రాహ్మణులం గామూ? ఇప్పుడేగా రావణబ్రహ్మంటివి?

నే: బ్రాహ్మణులే మరి చా: అయితే రాక్షసు లేమిటి ప్రభూ?

రా: ధర్మార్థకామమోక్షాల్లో ధర్మమోక్షాసక్తులు దేవత లని, అర్థకామాసక్తులు రాక్షసులని వ్యవహారం.

నే: చిత్తం అయితే మనుష్యుల్లోగూడా నంతేనాండి.

రా: కాకేం? మీలోమటు కాభేదాసక్తు ల్లేరూ?

నే: చిత్తం, కాబట్టి దేవరాక్షసులూ, మనుష్యరాక్షసులూ ఉంటా రన్నమాట?

రా: ఔను: అయితే మాకాలాల్లో నిష్పక్షపాతంగా ఆ ఇద్దరి కాలాల్లో నిప్పులేని తపస్సంప దుండేదికాబట్టి నీ వన్న రెండు తెగలవారికీ శక్తిభేద ముంటుంది.

నే: కాబట్టి లక్షణభేద మే పాటించాలని మీ సెలవా?

రా: సెలవేమిటి, నిర్ణయమునక?

నే: చిత్తం. తమ రింత శాంతంగా ప్రసంగిస్తా రనుకోలా.

రా: శాంతం గాకుండడానికి నీవేం రాముడవా, లాకుంటే మా కానాటి శత్రువుల్లో వొకడవా! ఏదో అడగదలచుకున్నాడు, వెళ్ళిరండని మావాండ్లంతా పంపితే వచ్చాం. నీ కేం గావాలో అనంతా దాచుకోకుండా అడుగు; తోచినమటుకు చెబ్తాం.

నే: ఈ అభయానికి పదివేలనమస్కారాలు! చిత్తం. తమరు బ్రాహ్మణులు గదా, వేదవేదాంగ పారగులుగదా, ద్రావిడులకు బ్రహ్మ తర్వాత బ్రహ్మంతవారై వారి వేదాన్ని చెప్పారుగదా, తమకీ రాక్షసత్వ మెట్లలవడ్డది? అర్థకామాసక్తి తగదని తమ రెరుగ రనుకోగలమా?

రా: (చిరునవ్వుతో) రాక్షసత్వాని కింధాక మే మిచ్చిన సమాధాన మెంకింత విచారిస్తే నీకే తెలిసేది. అయినా చెప్తాం. తగదని యెరక్కేం? ఎరుగుండే ఆ ఆసక్తిని పెంచాం! దాని కేముందోయ్: ఒక పదార్థంవల్ల వ్యాధో స్తుందని యెరుగుండీ దాన్నే అనుభవిస్తూంటాం జిహ్వా చాపల్యంచాత: అర్థకామాలు తగవని యెరిగీ వాటికోసమే పాటుపడుతాం మన శ్చాపల్యంచాత. మా సంగతంతా దాన్లో వుంది. దానికితోడు ఖండతపో బలగర్వావలేప మమిరిందా ఇక చెప్పాలా, ఆ ఆసక్తి ప్రళయాగ్నివలె ప్రజ్వలిస్తుంది.

నే: ఏ వేళలోనైనా, ఛీ! ఇది తప్పు, దీన్ని వదుల్దామని తోచదండీ?

రా: ఏమాత్రమైనా ఎప్పుడు తోచినా, రెండు ప్రమత్తత ల్దాన్నణచివేస్తాయ్. జయప్రమత్తతా, హాలాపానప్రమత్తతా. హాలాపాన మంటే జ్ఞాపక మొచ్చిందుండు. (ఒక పంచిలో నేదో తీసి సేవిస్తారు. అయింతర్వాత)

నే: ఈ ఆశ్రమంలోగూడా నిది వదల్లేదండీ!

రా: వదల్దోయ్! వదుల్తుం దనుకోవడ మవ్యక్తం!

నే: ఐతే స్వర్గంలో నుంటారు గదా, అమృతాన్ని సేకరించలాక పోయినారా?

రా: స్వర్గంలో వుండడ మేమిటి? ఉన్నాం, లేమూకూడాను. మా కా నగరంలో నెక్కడ బడితే నక్కడ తిరగడాని కొంక్షు. మాకంతా ఒక మాలగూడెంలాగ తయారుచేసారు. ఇక అమృతమన్నావ్, దేవత లొక బొట్టివతలికి రానీరు. అసలీ నీరాల కున్న పెద్ద తెగులది. ఈ అలవా టున్నవాడు ప్రాణాన్నైనా వదుల్తాడు గాని, తాను సేవించేదాన్లో నొక బొట్టు మందుకైనా యివ్వడాని కొప్పుకోడు.

నే: అయితే యి దెట్లా?

రా: ఉన్నాయ్‌గదోయ్, దేవతావృక్షాలూ! అమృతాన్నియ్యవ్ గాని, మిగతా వేదికావాల్నంటే దాన్నిస్తాయ్

నే: ఇంత యిబ్బందిపడుతూ తమ కమరావతిలో నుని కేమిటండీ? తమరంతా జగజ్జెట్టీలు కదా, ఒక విప్లవం లావదీసుకపోయారా?

రా: నీవు పిచ్చివాడవ్. ఎంత జగజ్జెట్టీలమైనా మునుపటికంటే శక్తిమంతులమా. మారెడు పోవడ మెందుకూ, బారెడు కుంగడ మెందుకూ? వరసెట్టి అక్కడ్నుంచి క్రిందికి తోస్తే మళ్ళీ యథాప్రకారసిద్ధి రస్తు. ఎందుకు ఏదో ఐపోయింది, పోనీ.

నే: ప్రభువుల కెంత కొంత పేర్పడ్డది! చిత్తం. తమ రా దిగ్విజయాల కెళ్ళేవారు, తమ కంటే బలవంతులమీద నెత్తడ మెందుకండీ?

రా: బలవంతులలో, బలహీనులలో విచారించే శాంత ముంటేగా మనస్సుకు? దానికి సహజగర్వ ద్రేక మొక కారణం: రెండోది నారదప్రోత్సాహ మొక కారణం. నారదు డొక జగడాలమారి. మాపటం కొంతకాలం బాగా సాగనిచ్చేవాడు. రోజా సభ కొచ్చి నిన్ను మించినవాం డ్లెవరూ లే రన్నట్లు ప్రసంగించేవాడు. కొంతకాలం సాగిం దనగానే నిండు సభలో వీండ్లంతా సామాన్యులు; వాడు మదించున్నాడు; వాడిమీది కెళ్ళమనేవాడు. అవమాన మౌతుందని కొంత, వాళ్ళ తెలీక కొంత వెళ్ళేవాండ్లం.

నే: చిత్తం.

రా: (నవ్వుతూ) చివర కాడాళ్ళమీది గూడా పంపాడుగా శ్వేతద్వీపానికి. ఆ ఏమున్నా—దండుముండలు నన్నొక పురుగనుకుని ఆడించాడించారు. మాకు ప్రాణం విసిగి ఒకదానిచెయ్యి కొరికాం. ఆమె చీదరించుకుని విసిరి సముద్రంలో బారేసింది. బ్రతుకుజీవుడాని అక్కడొక ద్వీపం జేరుకునేప్పటికి ఆ కొంటె తయారక్కడా—"ఏం రావణా, గొల్పొచ్చావా?" అంటూ.

నే: ఇప్పు డెప్పుడైనా కనబడ్తాడాండి?

రా: కః బఃకేం! అనుదినం వాడిదర్శనం తప్పదు. ఏం రావణా, యెట్లా గున్నా వని కుశలప్రశ్నమటు కేస్తూంటాడు అంతే చాలనుకున్నాం! మరొకడు మమ్మల్నక్కడ పలకరించడుగా?

నే: రంభాదేవిగా రెప్పుడైనా కనబడుతూంటారాండి?

రా: (తల వంచుకొని) కనబడకేం! అప్పుడప్పుడు కనుపించి పగలబడి నవ్వుతూ పోతూంటుంది.

నే: ఔరా, పోకిరితనం! తర్వాత: తమరు శివభక్తాగ్రేసరుల్లో నొకరు గదా. శ్రీరాముడు శివధనుర్భంగం జేసాడని విని యెట్లా గూరుకున్నారండీ?

రా: ధనుర్భంగం జేయబోతున్నాడని విని బయల్దేరబోయేప్పటికి మారీచుడు—మామంత్రి వచ్చి, "మహాప్రభో, వద్దు వద్దు. తమరు కేవల భక్తులు. వారి ప్రియశిష్యుడు త్రికాలవేది పరశురాము డుండగా తమ కెందు" కన్నాడు. బాగుంది కదాని ఆగాం. చివరకు జరిగిందంతా విని ఊరకున్నాం.

నే: మరచిపోయినా. తమరు పరశురాముల వారిమీది కెందుకు దండె త్తలేదండీ?

రా: సంకటమైన ప్రశ్నే వేసావ్! ఆయన సాటిబ్రాహ్మణుడు. రాజ్య మేలేవాడు కాడు. తన కపకారంచేసిన క్షత్రియులపట్ల వైరం వహించాడు. మా శత్రువుల్లో క్షత్రియు లున్నారు. వాండ్లసంహారంలో మాపని కొంతాయన నెరవేరుస్తూంటే ఆయన్ను మిత్రుడనుకోక శత్రువని ఆయనమీది కెత్తిపోవడ మేం రాజనీతి? పయిగా, ఆయన కార్తవీర్యార్జునుడికి చేసిం దెరగవోయ్! ఎంత ఒడ త్తలేని గర్విష్ఠులమైనా అంత తెలీనివాండ్లమా?

నే: బాగుంది, చిత్తం. అంటే తమకు పూర్వపు మాయాశక్తుందా యిప్పటికీ?

రా: మాయాశక్తంటే?

నే: ఏ రూపం గావాలంటే దాన్ని ధరించే శక్తి.

రా: అంతగా లేదుగాని, కొంతవరకుంది.

నే: సీతాదేవిగారికి పర్ణశాలలో సంభాషణానంతరం తమరు ప్రదర్శించిన రూపం నాకొక్కసారి చూపించగలరా?

రా: చూపించగలంగాని, నీవు ఝడుసుకుంటావేమోనోయ్. మా తర్వాత మా కథల్ను ప్రదర్శించడాని కేసిన తోలుబొమ్మలాటల్లో, నాటకాల్లో మా వేషధారుల్ను చూచి జ్వరపడ్డవా ళ్లున్నారు!

నే: అయ్యో, కావస్తూ, కూస్తూ నేను జ్వరపడేవాణ్ణి గానండి: నా తత్వం కొంచెం గట్టిదే. ఒక్కసారా రూపం గనుపర్చి కటాక్షించండి.

రా: (హుమ్మని నిజరూపాన్ని చూపిస్తాడు.)

నే: (మూడ్నిముషాలు మాచేటప్పటికి నా కండ్లు మిరుమిట్లు గొలుపుతాయ్. వాటిని గట్టిగా మూసుకుని) స్వామీ, చాల్చాలు. ఉపసంహరించండి!

రా: (పకపక నవ్వి ఉపసంహరించి) ఎట్లాగుంది?

నే: (ఆశ్చర్యంతో) ఎట్లాగేమిటి! అట్లాటి దెన్నడూ చూడలే దనుకోవడ మెందుకూ? ఒక అరఘడియసేపు చూస్తే ఝడవడ మేమి కర్మం, నా ప్రాణాలే అవిసిపోతాయన్నట్లుంటే! ఆ మహానుభావురా లెట్లా చూచి ఓర్చుకున్నారోగాని, మా కాలంవాండ్లు హడిలి.....

రా: ఔనౌను: పైమాటకు. ఆమెగారికీ మే మెప్పు డగపడ్డా కొంతసేపటికి మూర్ఛవస్తవచ్చేది. అట్లాటి అవస్థలోనే మేం వారిని తీసుకెళ్లాం.

నే: చిత్తం. వారువా రంటూ లేమండి వారిని?

రా: కారణం లాకపోలేదు. చెప్తాంగా!

నే: సరే: అయితే తమ కా పత్తలలు, ఇరవై చేతులు సంకటంగా వుండేవికావండీ—చివరకు నిద్రించేటప్పుడైనా!

రా: పిచ్చివాడా, రాక్షసుడికి నిద్రేమిటోయ్, విశాంతి తప్ప! జఠరాగ్ని, యెడం వైపు తిరిగి పడుకోడం అనే మనుష్యలక్షణాలు మా కనవసరమోయ్. ఎప్పుడూ మాకు వెల్లకింతల పడక. ఇంతకూ అట్లాటప్పుడం తవసరమైతే వుండిగా—యిప్పుడు నీవు చూస్తున్న రూపధారణాశక్తి.

నే: చిత్తం: లాకపోతే మండోదరీదేవిగారికి దుస్సహంగానే వుండే దనుకుంటా! అయితే తమ రింత తెలిసినవారు కదా, పరదారాపహరణం పాతకమని యెరగనివారు కారు కదా, రామాయణ కథార్థ మేమిటండీ?

రా: తెలీకేం తెలుసు. కేవలం కచ్చకోసం చేసిందిగాని, లాకపోతే లంకలో నాయమ్మ అన్నా ళ్లున్నారుకదా, వట్టి తర్జనభర్జనల్తప్ప ఒక్కనాడైనా దుష్ప్రవర్తనాసూచ నేమాత్రమైనా వుందా? ఇప్పటికీ వారూ, ఆమె అంటాంగాని వారిని అదీ అంటామా? ఆ మహాతల్లి కిదే నమస్కరిస్తున్నాం గూడాను (నమస్కరిస్తాడు).

నే: చిత్తం. అంత కచ్చకు కారణ మేమండీ? దాన్ని మరొక విధంగా తీర్చుకోలాకపోయ్యారా?

రా: నాయనా, ఈ ప్రశ్న మమ్మల్నెంతో లనేకపర్యాయా లడిగారు: సమాధాన మిచ్చిచ్చి మా ప్రాణాలు విసిగున్నాయ్. శూర్పణఖ నా చెల్లెలు. ఏరూపం గావాలంటే ఆ రూపం ధరించగలిగింది. లక్ష్మణుడు కొడుకుం జంపాడన్న దుఃఖాన్నిగూడా మరిచిపోయి తన్ను వరించింది. తాను క్షత్రియుడు—భార్యా బహుత్వా న్నంగీకరించేజాతివాడు. అయ్యో, ఆడుది తనంతట తాను వరించివచ్చింది కదాని, ఆదరించకుండా తమ్ముడిచాత నట్లాటి క్రూరకార్యం జేయిసారా! సీత వుండబట్టికదా ఇంతపని చేసా డీమనుష్యుడు—మనుష్యులంటే మాకు విపరీతపు నిరసన, జ్ఞప్తికితెచ్చుకో. అదే మాకొంప తీసింది—ఆమెని తన్దగ్గర లాకుండా జేద్దాం కొంతకాలం, అప్పటికైనా దారికివచ్చి "రావణా, మనుష్యరూపం ధరించమని: నీచెల్లెల్నేల్తానన్నా" అని ఆశపడి చేసాం, కేవలం కచ్చకోసమే కాకుండా, లౌక్యంకోసంగూడాను. ఇంతా ఈ మనుష్యుడు మమ్మల్ను సంహరించగలడా అన్న వెర్రిధైర్యంతో.

నే: తమ ఊహ బాగుంది గాని, రెండే దోషాల్నా స్వల్పబుద్ధికి తోస్తున్నా యందులో.

రా: చెప్పవోయ్, చెప్పు; వింటాం. అంతా అయిపోయింతర్వా తిప్పు డేమంటే నేం!

నే: చిత్తం, శూర్పణఖ రాక్షసైనా బ్రాహ్మణస్త్రీ. ఆమెను క్షత్రియు డెట్లావివాహమాడ్తాడా అనుకోకపోవడం; అంతకంటే తోచబోయే మిగతా ఊహల్నకూడా మింగగలిగింది, శ్రీరాము డేకపత్నీవ్రతిష్ఠుడు కదా రెండవ స్త్రీనెట్లాపరిగ్రహిస్తాడాని. ఇవంతా యెందుకూ, నాకొకటి తోస్తూంది. అది తమవంటి ప్రతిభావంతులకు తోచకపోయుంటుందా? సీతాదేవిని తీసుకెళ్లింతర్వాత, ఆమెను వారన్వేషిస్తూన్నపుడు తమ చెల్లెలుగారిని సీతరూపం ధరించమని యెందుకు శ్రీరాములవారి దగ్గరకు పంపారుకారూ?

రా: ఉపాయం తోచకేం, తోచింది. మాయావేషధారిత్వంలో వర్తమానజ్ఞాన ముండదు. రామ డనుమాన స్వభావుడు. ముంటుంది గాని, పూర్వజ్ఞాన చివర కగ్నిప్రవేశం చేస్తేగాని సీతాదేవిని స్వీకరించాడు గాడు అటా వచ్చిన శూర్పణఖమటుకు, "నీ వెక్కడి కెళ్లొచ్చావో, అగ్నిప్రవేశం చెయ్యి"మంటే? అప్పుడు మటుకు యుద్ధం తప్పేదా?

నే: బాగుంది, మహా చక్కగా చెప్పారు.

(10 వ పేజీ చూడుడు)

నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము

రంగుపూయనక్కరలేదు. ఆయుర్వేదచికిత్స తెల్లని రంగును మార్చి శాశ్వతముగా వెంట్రుకలకు నలుపు నిచ్చును. గుణం కానిచో, డబ్బు వాపసుచేయబడును. తెలుపు కొంచెమై యుండిన రూ 2-8-0 మధ్యరకమై యుండిన రూ 3-8-0 పూర్తిగాయుండిన రూ 5-0-0.

గమనింపు:— ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ నిచ్చు ఔషధము.

Kesh Ranjan Aushadhalaya,
M. 63. P. O. Raniganj (Burdwan).

నారసింహ లేహ్యము

బంగారు చేర్చబడినది. మేహము, నిస్సత్తువ, శుక్లనష్టమును హరించి బలమును కాంతిని వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—

20 తు॥ డబ్బి రు. 3-4-0 పోస్టేజి 10 అ.

పి. సి. ఏ. & కంపెని. పెరిదేపి-నెల్లూరు జిల్లా

బ్రాంచి: 7 సీను మొదలి వీధి, మద్రాసు.

రావణాసురుడు

తర్వాత, దేవి నగలమూట. పారేస్తూంటే తమరు చూడలా?

రా: చూడకేం, జూచాం! కావాల్నే చూణ్నట్లు నటించాం. మా ఉద్దేశం చెప్పాంగా? సీతాన్వేషణానికి తగిన సూచన్లను నిరూపించ కుంటే మా ఉద్దేశ మెట్లా సఫలమౌతుంది?

సే: శ్రీరాములవారు వాలిసహాయం గోర్తా రేమో నన్న యోచన తోచలా తమకూ?

రా: తోచకేం! అసలుమే మదే జరుగుతుం దనుకున్నాం. వాలి మహానుభావుడు. వారితో-ఆ సూర్యమా చెల్లెలు కిట్లాటి అన్యాయం జరిగిం దంటే చెప్పాల్సిన మాట శ్లెప్పి వారు సమాధానపరచకపోతారా అని ఆశపడ్డాం. అట్లా కాకుండా తన్తోబాటు భార్యావియోగ బాధ పడుతున్నా డనో, యేమో సుగ్రీవుడిపక్షం వహించి వాల్నే చంపాడు రాముడు.

సే: తమరు సీతాదేవిని ఆమె, వారూ అంటూ, శ్రీరాములవార్ని 'డుడూ'అంటా రెందుకనీ?

రా: (మొగం బిగించుకుని) ఎందుకనీ లా, అలవాటు.

సే: చిత్తం. రాక్షసులకు తెలీని మాయ ల్లేవుకదా, హనుమంతుడు లంకలో ప్రవేశించా డని తమకు తెలీలా?

రా: వాడు మాకంటే మాయలమారివా డైతే యెట్లా తెలుస్తుంది. వా డశోకవనాన్ని గగ్గోలు చేస్తున్నా డన్నదాకా మాకేం తెలీదు.

సే: ఆయన సీతాదేవి సెత్తుకుని పోతాడేమో నని సందేహం కలగలా తమకు?

రా: దేవి పరపురుష స్పర్శంటదుగా, అయినా యేమోనని చివర గ్గలిగింది: కలిగి చూచిరమ్మని పంపేటప్పటికల్లా వాడు సముద్రలంఘన మారం భించాడు.

సే: లంఘించిపోయేటప్పుడు వెంటబడి పట్టుకురండని మీ సైనికులను పంపారు కారేం?

రా: ఎవర్ని పంపం?! అంతా కొంప ల్గగలబడి యిండ్లలోనివి బైటేసుకోవడంతో, ఇండ్లను చల్లార్చుకోవడంతో గోలపెడ్తూంటే!

సే: వారుణాస్త్రం ప్రయోగించి లంకా దహనా న్నాపకపోయినారా?

రా: తోచలా.

సే: శ్రీరాములవారు దండె త్తొస్తున్నారని మీ వేగులవాండ్లు చెప్పలా? చెబితే సముద్రం దాటొచ్చి మీ రేతోలిదెబ్బ కొట్టకపోయినారా?

రా: అట్లాటి సందేహా లన్నిటికి ఒకటే సమాధానమోయ్. నరమాత్రుడు మన కేం చేయగల డన్నమొండి నమ్మకం!

సే: విభీషణున్ని వెళ్ళగొట్టినపు డాయన శత్రువుతో గలుస్తాడేమోనన్న యోజ న్దోచలా తమకు?

రా: తోచకేం, తోచిందిగాని అంత పని చేస్తాడా అనుకున్నాం: ఇప్పుడు చెప్పిన మొండినమ్మకంవలన చేస్తే చే మనుకున్నాం. కాని మా రహస్యాలు చెప్పి ద్రోహం చేస్తా డనుకోలేదోయ్! అయినా మంచివాడోయ్! మా అమ్మగారి కతడంటే మహాప్రేమ. విడిపోయి బాగుపడ్డా; డందుకు మా కెప్పుడూ సంతోషమే.

సే: చిత్తం: మంచి మాట సెలవిచ్చారు. అయితే కుంభకర్ణుణ్ణి వేళగాని వేళ లేపి కార్యం చెడగొట్టుకోకపోతే అత డ్లేచిందాకా యెట్లాగో కాలక్షేపం చెయ్యలాకపోయారా? ఇంద్రు డంతవాడు తమబోంట్లు దండెత్తి పోయినపుడు వివధాద్రిలో దాక్కోలా? దాన్లో నవమాన మేముంది సదుపాయం గాక?

రా: నీ అవమానం ఎంగారం గాను, అవమాన ము చూచాంటోయ్? యుద్ధం ప్రాణం మీది కొస్తుంటే వేళాపాళా చూడ్డానికి వీలుం టుందా, ఏదోవిధంగా లేపి అతనిచేతనైనా శత్రునాశనం చేయించుకోకుండా. అథవా నీవన్నట్లు ఆగుదామంటే అత నేం సామాన్యశరీరం గలవాడా యెత్తుకుపో యెక్కడన్నా దాచ డానికి? అదొక మహాపర్వతకాయం. శత్రువులు చుట్టేసుకున్నపు డతన్ని కదిపే దెట్లా, తీసుకెళ్ళే దెట్లా?

సే: చిత్తం. సుగ్రీవు డాయనముక్కు చెవు లెక్కడ పేమిటండీ?

రా: ఏం చెప్పను; కోతులు కోతిచావులు చూస్తాయా!

సే: కపులు మంచి వీరులని ఒప్పుకుంటారా?

రా: నెమ్మదిగ అడుగుతావేం? వీరులు కాకపోతే అంతంత పను లెట్లా చేస్తారోయ్; సముద్రం దాటి శత్రురాజధాన్ని తగలెట్టడం, సముద్రానికి వారిధి కట్టడం, పట్టుదలతో యుద్ధంచేసి రాక్షససంహారంలో రాముడి పని సగం చేయడం, సంజీవిపర్వతాన్నే పెకలించుకు రావడం, ఇంకా యింకా యెన్నెన్నో చేయడం వీరులు కానివారు చేయదగ్గ వేనా? వాట్లో కొన్నిట్ని మా సేనాధిపు ల్లేనివాండ్లేమో కాని, మా భటు ల్జేయలేరు.

సే: సుగ్రీవుడు......

రా: కాలాంతకుడు, మళ్ళీ వాలంతవాడు. మా తమ్ముడి ముక్కు జీరింతర్వాత గోపురంమీ దెక్కి నే న్జూస్తున్నానని గుర్తించి యేకలంఘన ప్రమాణంగా దాన్ని శిఖరాన్ని తన్నినప్పుడు ఏదో రాముడిచేత చావుండి మే మా గోపురం పడేలోపల బైటికి దూకాంగాని లాకపోతే దానికిందనే పడి మరణించాల్సింది. అప్పుడు వాడు చేసిన సింహనాదం, వాడి కాలతాపు శబ్దం ఇప్పటికీ యెనభైలక్షల సంవత్సరాలైనా మా చెవుల్లో గింగురుమంటూంటే! అబ్బో! (రొమ్ము కొట్టుకుంటూ) ఎక్కడి బలం, ఏం శౌర్యం, వాడికి వాడే యీడు!

సే: పాతాళహోమానికి తగిన బందోబస్తు చెయ్యలాకపోయినారా?

రా: ఏం జేసి, యేం లాభమోయ్. రహస్యాలన్నీ చెప్పడానికి విభీషణు డక్కడుండగా?

సే: అయినా, హోమం పూర్తి కాం దేయెందుకు లేచారండీ? వట్టి బెదిరింపేగాని అంగదు డంత పని చేసేవాడాండి?

రా: లావ కేం జేసేదోయ్—శత్రువుడు పట్టమహిషిని జుట్టు పట్టుకుని కత్తి ఝుళిపిస్తూ శిరశ్ఛేదం చేస్తా నంటూంటే? అయినా, అంతా అయిపోయింతర్వాత మనిద్దరం నెమ్మదిగా నీ మెల్లామీద గూర్చుని అట్లా గాకుంటే బాగుండే దనుకోవచ్చుగాని, రక్తా లుడికిపొయ్యేటప్పుడు నిదానంగా ఆలోచన తోస్తుంటోయ్! ఇట్లా జరగాల్నుంటే మరోవిధంగా నెట్లా గవుతుందోయ్?

సే: వాస్తవం. తమ బొడ్డుదగ్గ రమృతకలశ ముండేగదా. దాన్ని పూర్తిగా హరింపజేసు కొని శరీరాన్నమృతం జేసుకోకపోయినారా?

రా: చేసుకోకేం, కొంతవరకు చేసుకున్నాం. కాబట్టే శిరశ్ఛేదనా లెన్నైనా లెక్కలేకపోయింది. ఈ రహస్య మెవరికీ తెలీదు కదా, రేపైనా పూర్తిగా హరింపు చేసుకుందా మనుకుంటూండగా మావాడు తన ద్రోహం పూర్తి కావడానికా రహస్యాన్ని రాముడికి చెప్పి ఆ కలశానికే రామబాణాన్ని గురిచేయించె! ఇక చేసే దేముంది?

సే: చిత్తం. తమకంటే ఆ విషయాన్ని గురించి చెప్పగలవా ర్లేరనుకుని అడుగుతున్నా. శ్రీరాములవార్ని గురించి 'ఒక మాటా, ఒక బాణ'మంటా ర్నిజమేనాండి?

రా: మమ్మల్నడక్కుండా నిజమేనని నీకు తెలీదూ? అతడు మాటనుగాని, బాణాన్నిగాని వ్యర్థం గానీడు: మెంమటుకు మాటా, ప్రేటూ తప్పామటగాని, ఆ కీర్తి అతనికే దక్కింది. మంచి పేరు దక్కించుకునే యోగం మా జాతకంలో లేదు. నారదు డొకప్పు డొచ్చి "నీ బ్రహ్మత్వ మెక్కడ, ఈ యపవా దెక్కడ?" అనంటే అతన్తో నదే చెప్పాం.

(ఆకాశంలో) సోదరా, రమ్మ, తాతగారి సెలవు.

రా: వెళ్ళవస్తాం; తాతగారిదర్శనాని కెళ్లాలి. నీ కింకా యేవైనా సందేహా లుంటే, మళ్ళీ పిలువస్తాం. బుద్ధిమంతుడౌలా గున్నావ్.

సే: (నమస్కరిస్తూ) దయుంచండి.

రా: సుఖీ భవ!

(నిష్క్రమిస్తాడు.)

సే: మహానుభావుడు శాంతమూర్తే! రాక్షసత్వం నట ననుకుంటూ! (నిష్క్రి)

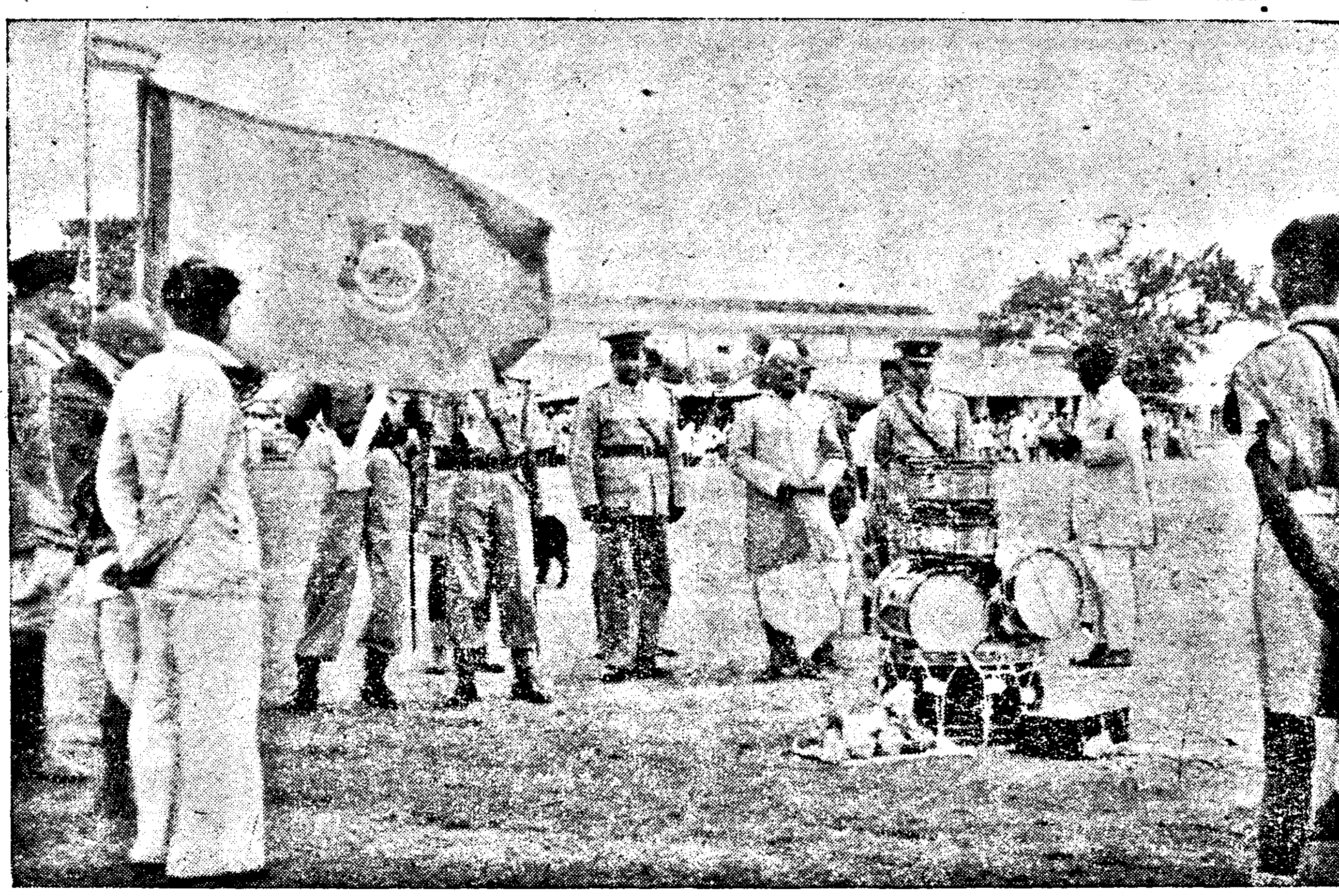

రాయలసీమ రణసాంప్రదాయం

ప్రత్యేకసైనికదళము నకబ్బుట

(శ్రీ టి. వి. కృష్ణారావు)

"శ్రీలు పొంగిన జీవగడ్డ, పాలుపాటిన భాగ్యసీమ" యను రాయలసీమ రణసంప్రదాయములను పోషింపవలసిన బాధ్యత ఇటీవల ఇచ్చట ప్రారంభింపబడిన ప్రత్యేక సైనికదళము-రాయలసీమ తృతీయజట్టున కబ్బెను.

ఇచ్చట హిందూమత ధర్మసంప్రదాయములు శాఖోపశాఖలుగా పెరిగెను.

మరల నేడు 'రాయలసీమదళము' వారు తుంగభద్రానదీతీరమున దేశరక్షణ కౌతుకముతో, రణోత్సాహముతో కాచియుండుట, మన పూర్వ సైనిక సంప్రదాయములను జ్ఞప్తికి తెచ్చుచున్నది. చరిత్ర పునశ్చరణగా నున్నది. మద్రాసు రాష్ట్రములో, చెన్నపట్టణం, తిరుచునాపల్లి, పలని, తాడేపల్లిగూడెం, విశాఖపట్టణంలో, ప్రత్యేక సైనికదళపు జట్టులున్నవి. బళ్లారిలో నున్నదానికి రాయలసీమ తృతీయ జట్టు అని నామకరణము జరిగెను. జట్టుకు నాయకుడు, H. G. C. బార్బ్రౌజా; ఆరు అడుగుల ఎత్తు ఆజానుబాహుడు. వీరి క్రింద ముగ్గురు అడిగె, గోవిందరాజులునాయుడు, నాగిరెడ్డి అను నాయకులు నియమింపబడిరి. మొత్తం సైనికుల సంఖ్య 1,096-39 మంది నిపుణులైన చిన్న ఆఫీసర్లున్నారు. ఈ సైన్యంలో నూటికి 40 భాగం కర్నూలు యువకులున్నారు. విశాఖపట్టణం మున్నగు దూరప్రదేశముల నుండి కూడ కొందరు చేరిరి; అట్టివారిలో ముఖ్యులు సుబేదారు నారాయణస్వామినాయుడు గారు.

రంగుపతాకం

స్వాతంత్ర్య దినోత్సవమునాడు, రాయలసీమ మంత్రి సీతారామరెడ్డిగారు యీ దళమునకు రంగుపతాకమును బహూకరించిరి.

• పతాకపురంగు నావా నీలిరంగు (navy blue) దానిమధ్య హంపి కోట; తుంగభద్ర దానిక్రింద "పొంగి నింగిని పొడిచి" త్రుళ్లుచున్నది; వీటి కన్నిటిపై స్వర్ణహస్త కవచముధరించి (Golden gauntlet) తళతళలాడెడి ఖడ్గము అశోకుని ధర్మచక్రముపై ప్రదర్శింపబడెను; వీటిక్రింద యీ క్రింది సూక్తి సంస్కృతభాషల్లో లిఖింపబడెను: "దేవదేశసంసేవకాః" "దేశమునకు, దేవునికి దాసుడను," అని అర్థం.

దేశరక్షణకై ఎదురుచూచేసే యీ వీరుల కథనములే మనభావి చరిత్రలో ప్రకరణములగుగాక! ఆంధ్రభాషాయోషకు అలంకారములమర్చి, పరదేశస్థులై తన పోషణలో నున్న మహమ్మదీయులకు కూడ మసీదులను కట్టించి మత సహనమును ప్రకటించిన శ్రీకృష్ణదేవరాయల సంస్కృతిని, సంప్రదాయములను, రాయలసీమ యోధులు తమ భుజస్కంధములపై గర్వముతో మోసి, తమ పూర్వపుఔన్నత్యమును మాతృదేశ భావిగౌరవమును ఉచితరీతి పోషింతురుగాక!

"దేశగర్వము దీప్తిచెందగ
దేశ చరిత్రము తేజరిల్లగ
దేశ మరసిన ధీరపురుషుల
తెలిసిపాడర తమ్ముడా!"
"పాండవేయుల పదునుకత్తుల
మండి మెఱసిన మహితరణకథ
కండగల చిక్కని తెలుంగుల
కలసి పాడవె చెల్లెలా!
"లోకమంతట కాక పెట్టిన
కాకతీపతి కదన పాండితి
చీకిపోవని చేవ పదముల
చేర్చిపాడర తమ్ముడా!
తుంగ భద్రా భంగములతో
పొంగి నింగిని పొడిచి త్రుళ్లి
భంగపడని తెనుంగు నాథుల
పాటపాడవె చెల్లెలా!" —(రాయ...)